

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra systémového inženýrství

Teze bakalářská práce

Praktické využití modelů vícekritériální analýzy variant

Lucie Nováková

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Práce se zabývá využitím vícekriteriální analýzy variant pro nalezení vhodného bankovního produktu – osobního účtu pro čtyři modelové klienty A - D v produktivním věku. Ti jsou navrženi tak, aby zastupovali čtyři četné skupiny klientů v ČR. Vzhledem k velkému množství ústavů poskytujících bankovní produkt běžný účet, byl výběr omezen na pět bank s významnou pozicí na českém trhu z pohledu počtu klientů.

Modely byly řešeny pomocí metody TOPSIS. Pro stanovení vah kritérií byla zvolena Saatyho metoda.

Výsledky modelů A – D se ukázaly jako velice rozdílné. Jen jediný účet se umístil jako nejlepší varianta ve více, přesněji dvou, modelech. Dva účty nevyšly jako nejvhodnější varianta v žádném modelu a zbylé účty získaly ve výsledném uspořádání každý po jednom prvenství. Pořadí variant u jednotlivých modelů záviselo zejména na výši příchozích plateb, díky které se u některých variant výrazně změnila hodnota kritérií, především pak u kritéria vedení účtu. Dalšími ovlivňujícími faktory byly výběr kritérií rozhodovatelem a stanovení jejich preferencí.

Klíčová slova

Bankovní poplatky, běžný účet, osobní účet, porovnání, rozhodování, výhodnost, Saatyho metoda, TOPSIS, modelový klient

Cíl práce a metodika

Hlavním cílem práce je prostřednictvím metod vícekriteriální analýzy variant určit nejvhodnější běžný účet a stanovit pořadí výhodnosti pro čtyři modelové uživatele osobního účtu.

Modelové klienti jsou navrženi tak, aby zastupovali čtyři četné skupiny klientů v ČR. Analýza tak může sloužit fyzickým osobám, které jsou schopny ztotožnit se s jedním z navržených modelů, k výběru osobního účtu.

Do výběru jsou zařazeny osobní účty, které poskytují banky s významnou pozicí na českém trhu z pohledu počtu klientů. Další podmínkou pro zahrnutí banky do výběru byla možnost vložení hotovosti na účet prostřednictvím vlastní pobočky.

Pro stanovení vah u všech modelů byla zvolena Saatyho metoda. Pro celkové řešení modelů byla vybrána metoda TOPSIS. K výpočtům modelů bylo využito softwaru Microsoft Office Excel 2007 a doplňku pro tento tabulkový procesor MCAKOSA.

Úvod

Modely vícekriteriální analýzy variant využívají především zaměstnanci podniků na manažerských pozicích za účelem zkvalitnění manažerského rozhodnutí a zefektivnění provozu podniku. Kromě profesního života je možné tyto modely využít dennodenně v případě, že je nutné učinit rozhodnutí ovlivněné více kritérii. Při běžných životních situacích, jako například výběr vhodné značky potravin při nákupu, se člověk obvykle řídí pouhou intuicí a zkušenostmi. Pokud je ale problém složitější a rozhodnutí je natolik důležité, že intuice nestačí, je vhodné využít právě modely vícekriteriální analýzy variant.

Ukázkovým příkladem pro využití modelů vícekriteriální analýzy variant je výběr bankovního produktu - osobní účet.

Právě problematika výběru vhodného osobního účtu je řešena ve vlastní části práce z pohledu čtyř typů uživatelů osobního účtu v produktivním věku. Jejich preference a kritéria pro výběr účtu jsou odlišná. Do porovnání je zařazeno pět účtů, které poskytují banky s významnou pozicí na trhu ČR z pohledu počtu klientů.

Výsledky řešení modelů znázorní pět osobních účtů v pořadí od nejvhodnějšího po nejméně vhodný účet pro daný typ uživatele.

Zhodnocení výsledků

Řešení modelů odhalilo, že žádný z účtů není absolutním vítězem. Naopak je evidentní, že pro vybrané modely jsou výsledky odlišné.

Ve všech modelech se ukázalo, že podstatný vliv na výsledek má kritérium vedení účtu, jehož hodnoty jsou závislé na výši příchozích plateb na účet. Jak bylo uspořádání variant proměnné u jednotlivých modelů, je zobrazeno v následující tabulce 21.

Tabulka 1: Přehled výsledného uspořádání variant

	Model A	Model B	Model C	Model D
Osobní účet ČS II Česká spořitelna	5.	4.	1.	2.
ČSOB Konto Československá obchodní banka	3.	2.	2.	1.
MůjÚčet Komerční banka	4.	3.	3.	3.
U Konto UniCredit Bank	2.	5.	5.	5.
Genius bene+ GE Money Bank	1.	1.	4.	4.

Zdroj: vlastní zpracování

Závěr

Výsledky modelů A – D se ukázaly jako velice rozdílné. Jediným účtem, který vyšel jako nejlepší u více modelů je účet Genius bene+, který je poskytován bankou GE Money Bank. Účet od Komerční banky MůjÚčet a U Konto od UniCredit Bank nevyšly jako nejlepší varianta u žádného modelu. Osobní účet od České spořitelny byl nejvhodnějším účtem pro model C a účet od Československé obchodní banky pro model D.

Výsledek výběru nejvhodnějšího účtu je závislý na několika faktorech. Jedním z nich je výše příchozí platby, díky které se u některých variant výrazně změnila hodnota některých kritérií, především pak u kritéria vedení účtu. Další ovlivňující faktory jsou výběr kritérií hodnotitelem a stanovení jejich vzájemných preferencí.

Může se tak zdát, že zvolení nejvhodnějšího účtu je natolik individuální, že nelze vytvořit čtyři šablony, podle kterých by byl každý, nebo alespoň drtivá většina uživatelů schopna učinit rozhodnutí o výběru osobního účtu.

Přes zmíněný problém a speciální podmínky bank byli v práci modelováni uživatelé sestaveni tak, aby se pokusili vystihnout co nejobecněji čtyři nejběžnější skupiny klientů v produktivním věku v ČR.

Seznam použité literatury

FIALA, Petr. Modely a metody rozhodování. 2. přeprac. vyd. V Praze: Oeconomica, 2008, 292 s. ISBN 978-80-245-1345-4.

FOTR, Jiří a Lenka ŠVECOVÁ. Manažerské rozhodování: postupy, metody a nástroje. 2. přeprac. vyd. Praha: Ekopress, 2010, 474 s. ISBN 978-80-86929-59-0.

JABLONSKÝ, Josef. Operační výzkum: kvantitativní modely pro ekonomické rozhodování. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2002, 323 s. ISBN 80-864-1923-1.

PŮLPÁNOVÁ, Stanislava. Komerční bankovníctví v České republice. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007, 338 s. ISBN 978-80-245-1180-1.

ŠUBRT, Tomáš. Ekonomicko-matematické metody. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, 351 s. ISBN 978-80-7380-345-2.